

Het formuleren van een goede onderzoeksvraag:

Het formuleren van een goede onderzoeksvraag is niet zo eenvoudig. Vandaar dat je als leraar de leerlingen kan ondersteunen met volgende **tips**:

- Start je vraag met een vraagwoord: Hoe? Waarom? In welke mate? Welke? Wat? Wie? Waar?
- Formuleer je vraag concreet en helder. Gebruik alleen ondubbelzinnige begrippen.
- Baken het probleem voldoende af: je onderzoek moet haalbaar zijn binnen de beschikbare tijd.
- Formuleer een open vraag waarop je het antwoord nog niet kent.
- Kies voor een enkelvoudige vraag die zich beperkt tot 1 probleem.
- Neem geen overtuiging of persoonlijke mening op in je vraag.
- Kies het onderzoeksgebied: Welke schaal kies je best, rekening houdend met het onderwerp en de tijdsduur van het onderzoek? Volledige gemeente, stadsbuurt, statistische sector, een doorsnede of enkele weloverwogen plaatsen.
- ...

Vertrekkend van de gemaakte keuzes, is het goed om meerdere vragen te formuleren.

Een voorbeeld: Hitte-eiland Leuven.

Hoe groot is het temperatuursverschil tussen de Grote Markt (statistische sector: 24062 A00) en de stadsrand, Kareelveld (statistische sector: 24062 A61)?

Waarom is er een temperatuursverschil?

Welke manieren zijn er om dit temperatuursverschil te verminderen?

Wat gebeurt er als dit temperatuursverschil toeneemt?

Na het opstellen van verschillende vragen kan de leerlingengroep kiezen met welke vraag ze aan de slag gaan.

Er bestaan veel verschillende **vraagvormen**. Als leraar kan je ervoor kiezen om enkele voorbeelden aan te reiken.

Soorten vragen:

1. een beschrijvende vraag:

Wat zijn de kenmerken van het landbouwsysteem in Vietnam?

Wat zijn de kenmerken van vrijhandel?

Welke kenmerken heeft de aardrevolutie?

Waar vind je aardolie? Wie ontgint aardolie?

Waar is de industrie gevestigd in Noord-Amerika?

Waar vind je vulkanen? Waaruit bestaat een vulkaan?

Waaruit bestaat een weerbericht?

Wie is betrokken bij ecotoerisme?

Welke eigenschappen heeft een topografische kaart?

Hoe werkt een barometer?

→ Met deze vragen gaan leerlingen een bepaald onderwerp verkennen en beschrijven.

2. een vergelijkende vraag:

Wat zijn de verschillen tussen stadslandbouw en industriële landbouw in België?

Wat zijn de verschillen tussen ontbossing in Brazilië en ontbossing in Rusland?

Wat zijn de verschillen en gelijkenissen in beweging van de planeten van ons zonnestelsel?

Wat zijn de verschillen en gelijkenissen in migratie van Belgen en Polen?

Wat zijn de overeenkomsten tussen de Chinese en Indische bevolking?

Waarin verschilt het kusttoerisme in Egypte van het kusttoerisme in België?

Waarin verschilt de Brabantse Leemstreek van de Henegouwse Leemstreek?

Waarin verschilt het zand aan de waterlijn van het zand in de duinengordel?

→ Met deze vragen zoeken leerlingen naar gelijkenissen en verschillen.

3. een evaluerende vraag:

Wat zijn de positieve gevolgen van een ringweg rond Tongeren?

Wat zijn de nadelen van de verstedelijking van de wereldbevolking?

Wat zijn de nadelen van de vergrijzing van de Belgische bevolking?

Wat zijn de voor- en nadelen van wintersporttoerisme in Oostenrijk?

Wat zijn de voor- en nadelen van buitenlandse investeringen in Ethiopië?

Hoe goed werkt erfgoedwaarde als beleidsinstrument om de natuur te beschermen?

Hoe goed werkt een randparking om verkeersdrukke in de stad te vermijden?

Hoe goed werkt de zandvang om overstroming in de Leuvense binnenstad te voorkomen?

Hoe wenselijk is het om een één-kindbeleid te voeren in landen met een hoog vruchtbaarheidscijfer?

→ Met deze vragen zoeken leerlingen naar positieve en negatieve aspecten van een bepaald onderwerp. Op basis hiervan kunnen ze een standpunt innemen.

4. een verklarende vraag:

Hoe komt het dat Moesson Azië het grootste aantal ondervoeden telt?

Waarom beïnvloedt de scholingsgraad het geboortecijfer?

Wat zijn de oorzaken van verwoestijning in Egypte?

Wat zijn de oorzaken van het fileprobleem in Brussel?

Waarom komen er geen orkanen voor in België?

Hoe kunnen we Vlaanderen van groene stroom voorzien?

Hoe komt het dat de Maas rivierterrassen vormde nabij Bouge?

Waarom nemen vulkanen zoveel verschillende vormen aan?

Waarom is afspoelingserosie een probleem in Vlaams-Brabant?

→ Met dit vraagtype zoeken leerlingen naar de oorzaken van een probleem. Waarom- en hoe- vragen zijn meer uitdagende vragen dan wat-, wie- en waar-vragen.

5. een voorspellende vraag:

Wat zal er gebeuren als het debiet van de Dijle toeneemt?

Wat zal er gebeuren als het peil van de Noordzee stijgt?

Wat zal er gebeuren als de permafrost in Rusland verdwijnt?

Waartoe zal toenemende globalisering leiden?
Waartoe zal een toenemende inkomenskloof leiden?
Waartoe zal een toenemende industrialisatie van de landbouw in Afrika leiden?
Waartoe zal toenemende bodemerosie in de Leemstreek leiden?
In welke mate zal migratie de welvaart in België beïnvloeden?

→ Met deze vraagstelling zoeken leerlingen naar een toekomstscenario, een prognose.

6. een probleemoplossende vraag:

Hoe kan het gemeentebestuur de leegstand in de winkelstraten oplossen?
Hoe kan ons ruimtegebruik verbeterd worden?
Hoe kan ons fileprobleem opgelost worden?
Hoe kan het probleem van transmigratie aangepakt worden?
Hoe kan de integratie van migranten bevorderd worden?
Wat kan gedaan worden aan het probleem van ondervoeding?

→ Met deze vraagstelling zoeken de leerlingen naar een oplossing, een antwoord voor het probleem of een voorstel om een bestaande situatie te verbeteren. Deze vragen zijn boeiend voor een onderzoeksproject maar enkel mogelijk als er voldoende wordt afgebakend. Voorbeeld: Hoe kan het stadsbestuur de leegstand in de Bondgenotenlaan oplossen?

Bij een goede probleemstelling mag het antwoord niet voor het oprapen zijn: het gaat om een vraag waarop je niet meteen een antwoord kan geven. Wat-, wie-, wanneer-vragen zijn daarom meestal te simplistisch. Hoe- en waarom-vragen zijn doorgaans interessanter. Leerlingen ondergaan het onderzoeksproces in hun zoektocht naar een antwoord op hun onderzoeksvraag maar er zal niet altijd een eenduidig antwoord mogelijk zijn.

Bron:

<http://uahost.uantwerpen.be/osc/Eric/index.php/onderzoeksplan-theorie/34-onderzoeksplan/onderzoeksplan-theorie/85-formuleringen-per-vraagtype>